

Digikoppeling Beheermodel 1.8

Logius Werkafpraak

Vastgestelde versie 23 september 2023

Deze versie:

<https://gitdocumentatie.logius.nl/publicatie/dk/beheer/1.8/>

Laatst gepubliceerde versie:

<https://gitdocumentatie.logius.nl/publicatie/dk/beheer/>

Laatste werkversie:

<https://logius-standaarden.github.io/Digikoppeling-Beheermodel/>

Vorige versie:

<https://gitdocumentatie.logius.nl/publicatie/dk/beheer/1.7/>

Redacteurs:

[Edwin Wisse](#) (Logius)

[Peter Haasnoot](#) (Logius)

Auteur:

[Logius](#)

Doe mee:

[GitHub Logius-standaarden/Digikoppeling-Beheermodel](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

Dit document is ook beschikbaar in dit niet-normatieve formaat: [pdf](#)

Dit document valt onder de volgende licentie:

[Creative Commons Attribution 4.0 International Public License](#)

Samenvatting

Dit document beschrijft het beheermodel voor de Digikoppeling-standaarden. Het geeft alle belanghebbenden inzicht in het releasebeleid, in de wijze waarop het beheer van Digikoppeling is belegd, hoe het proces van wijzigen en releaseplanning van de Digikoppeling standaard eruit ziet en hoe de besluitvorming en participatie is georganiseerd. Daarnaast komen aanvullende onderwerpen aan de orde zoals release-nummering en de publicatie en informatievoorziening rond Digikoppeling.

Status van dit document

Dit is de definitieve versie van dit document. Wijzigingen naar aanleiding van consultaties zijn doorgevoerd.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

Documentbeheer

Colofon

1. Inleiding

1.1 Leeswijzer

1.1.1 Bijlagen

1.2 Digikoppeling

1.2.1 Nut

1.2.2 Werking

1.2.3 Status

1.3 BOMOS

2. Strategie

2.1 Visie

2.2 Governance

2.2.1 Governancestructuur

2.2.1.1 De Digikoppeling community

2.2.1.2 Technisch Overleg

2.2.1.3 Tactisch overleg: De Programmeringstafel

2.2.1.4 Het Strategisch overleg: De Programmeringsraad GDI

2.2.1.5 Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO)

2.2.1.6 Architectuurraad

2.2.2 Besluitvorming

2.2.3 Deelname

2.3 Financiering

3. Tactiek

3.1 Community

3.2 Architectuur

- 3.2.1 Internationale, Europese en nationale standaardisatiegemeenschap
- 3.2.2 Samenwerking met andere beheerorganisaties
- 3.3 Rechtenbeleid
- 3.4 Kwaliteitsbeleid en benchmarking
- 3.5 Adoptie en erkenning

4. Operationeel

- 4.1 Initiatie
- 4.2 Wensen en Eisen
- 4.3 Uitvoering en ontwikkeling (Wijzigingsproces)
  - 4.3.1 Wijzigingen
  - 4.3.2 Patches
  - 4.3.3 Releases
  - 4.3.4 Impact van wijzigingen en versienummering
- 4.4 Status van de standaard
- 4.5 Documentatie

5. Implementatieondersteuning

- 5.1 Opleiding en advies
- 5.2 Helpdesk
- 5.3 Validatie & Certificatie

6. Communicatie

- 6.1 Promotie
- 6.2 Publicatie
- 6.3 Klachtenafhandeling

7. Bijlage: Gebruik ReSpec

- 7.1 Logius profiel
- 7.2 Literatuurverwijzingen
- 7.3 Links

8. Bijlage: Gebruik GitHub in het beheerproces

- 8.1 Publicatie
- 8.2 Wijzigingsvoorstellen
  - 8.2.1 Branches
  - 8.2.2 Labels
- 8.3 Patches
- 8.4 Automatisering en scripts

9. Bijlage: versie-nummering Logius standaarden

- 9.1 Versioneringsmethodiek
  - 9.1.1 Patch Releases
  - 9.1.2 Minor releases
  - 9.1.3 Major Releases
- 9.2 Toelichting en voorbeeld regels
- 9.3 Versie overgangen

10. Conformiteit

11. Lijst met figuren

A. Referenties

- A.1 Normatieve referenties
- A.2 Informatieve referenties

§ Documentbeheer

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen
20-03-2009	0.1	Logius	Input voor werkgroep
07-04-2009	0.2	Logius	Commentaar TO OSB verwerkt
08-04-2011	0.3	Logius	Update Digikoppeling
30-08-2011	1.0	Logius	Update Stelsel governance
09/11/2012	1.1	Logius	Bomos2I, licentie en klachtenproces
03/06/2014	1.2	Logius	Nieuw sjabloon + bijwerken
02/02/2015	1.3	Logius	Aanpassingen Governance Digikoppeling nav beëindiging i-NUP programma eind 2014
04/04/2016	1.4	Logius	Digikoppeling Beveiligingsstandaarden en voorschriften is toegevoegd als nieuw document en onderdeel van de standaard, figuren op p8 en p11 zijn aangepast.
01/10/2017	1.5	Logius	Figuur overzicht documentatie aangepast
15/05/2019	1.6	Logius	Governancestructuur aangepast

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen
xx/xx/2022	1.7	Logius	Governancestructuur volgens GDI governance, wijzigingsproces beschreven. BOMOS versie 3 template als basis gebruikt. Document volledig herzien.

§ Colofon

Logius Servicecentrum: Postbus 96810
 2509 JE Den Haag
 tel. 0900 555 4555 (10 ct p/m)
 email servicecentrum@logius.nl

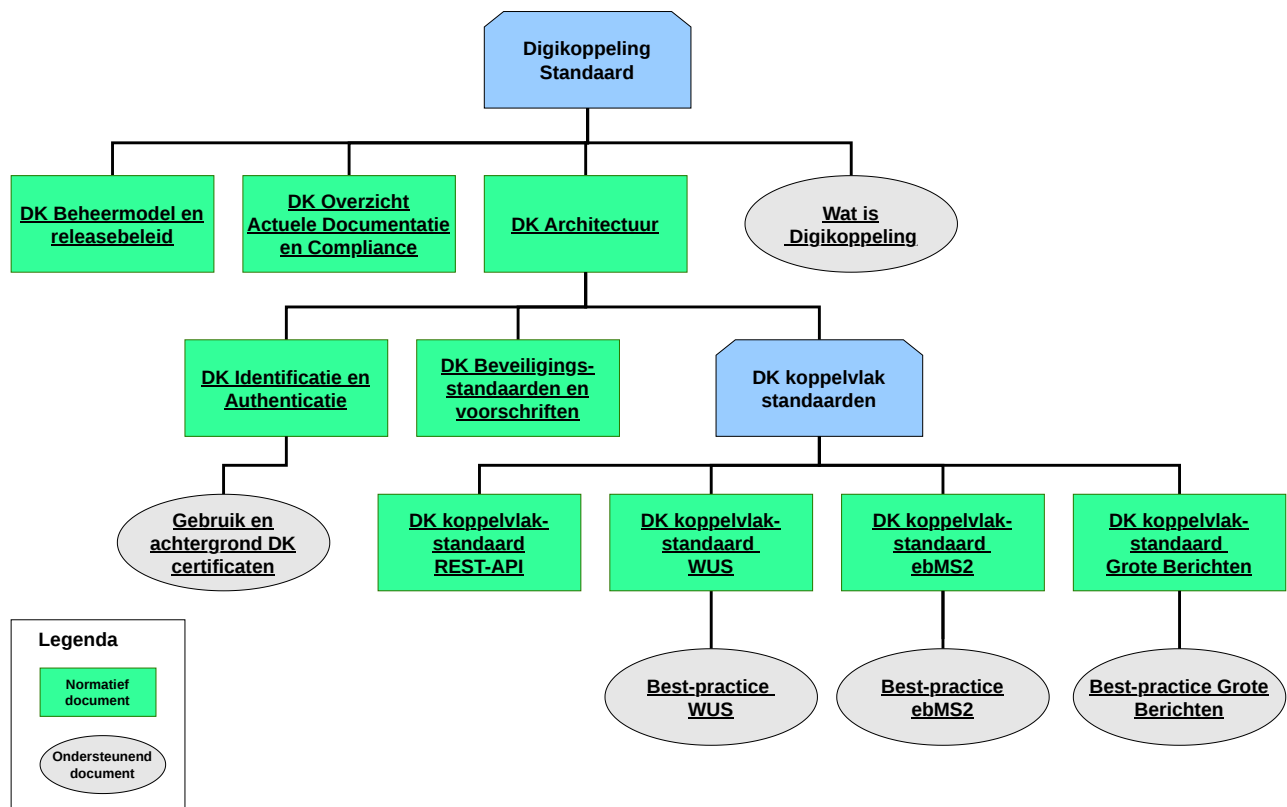
---

§ 1. Inleiding

Het beheer van de Digikoppeling-standaard omvat het geheel van processen, besturing, organisatie, informatievoorziening en hulpmiddelen die noodzakelijk zijn om gebaseerd op open standaarden Digikoppeling als open standaard in stand te houden, te onderhouden en door te ontwikkelen. Het beheer van Digikoppeling is gebaseerd op de principes uit de BOMOS standaard.

§ 1.1 Leeswijzer

De Digikoppeling standaarden zijn beschreven in een set van documenten. Deze set is als volgt opgebouwd:

Figuur 1 Opbouw documentatie Digikoppeling

Legenda

Kleur	Soort Document
Groen	Standaard documentatie
Grijs	Ondersteunende documentatie

Beheer

- De standaarddocumenten (groen/vierkant aangegeven) vallen onder het beheer zoals geformaliseerd in het document [Digikoppeling Beheermodel](#).
- De ondersteunende documentatie wordt onderhouden door Logius als de beheerder van de standaard (en afgestemd met stakeholders/ gebruikers).
- Alle goedgekeurde documenten zijn te vinden op de website van Logius, www.logius.nl.

De Digikoppeling Koppelvlakstandaarden bevatten meerdere profielen waarin een samenhangend interactiepatroon voor berichtuitwisseling is beschreven².

²: Een Digikoppeling service (Service Provider en Service Requester) werkt altijd volgens een vooraf bepaald profiel voor berichtenuitwisseling volgens een Koppelvlakstandaard.

"Gebruik en achtergrond Digikoppeling-certificaten" en de Best Practice documenten zullen blijvend beheerd worden, maar volgens afwijkende procedures. Deze documenten vereisen niet

dezelfde strikte besluitvorming aangezien zij een toelichting vormen bij de Koppelvlakstandaarden en architectuur.

Het beheer heeft ook betrekking op de bij de Digikoppeling-familie behorende documenten, bestanden en voorzieningen, zoals nieuws en persberichten, factsheets, presentaties, opleidingsmateriaal, relatiegegevens van Digikoppeling participanten. Het beheer hiervan vraagt echter ook een minder formele besluitvormingsprocedure.

Bij de Digikoppeling horen de volgende ondersteunende hulpmiddelen en ICT voorzieningen:

- Digikoppeling OIN Register en het hieraan gekoppelde CPA-register,
- Digikoppeling Compliance Voorzieningen (WUS, ebMS2, grote berichten),

Het beheer over deze voorzieningen is in bestaande beheerprocedures van Logius ondergebracht.

§ 1.1.1 Bijlagen

Practische aspecten van het beheer, zoals de gebruikte applicaties en webservices zijn opgenomen in bijlagen van dit document. De bijlagen zijn niet specifiek voor Digikoppeling maar zijn relevant voor alle standaarden onder beheer bij Logius.

§ 1.2 Digikoppeling

Digikoppeling vormt de logistieke laag voor standaardisatie van communicatie tussen systemen bij overheidsorganisatie op basis van webservice standaarden. Digikoppeling is daardoor een laag die zich bevindt tussen het transportnetwerk (b.v. Diginetwerk of Internet) en de applicatielaag (functionele berichtinhoud). De systemen die Digikoppeling gebruiken zijn zowel systemen toegepast worden voor interactie van burgers met overheden als voor systemen die berichtenverkeer tussen overheden afhandelen. Be berichtenverkeer gaat het hierbij vooral om berichten rondom de basisregistraties.

De Digikoppeling-standaard is binnen de overheid in gebruik bij diverse organisaties, samenwerkingsverbanden en/of ketens. Een groot aantal ICT leveranciers biedt ondersteuning aan de voor Digikoppeling benodigde open standaarden (WUS, ebMS, HTTPS) in hun producten en dienstverlening. De Digikoppeling standaard heeft de zich afgelopen tijd ontwikkeld tot een volwassen standaard die in een grote en brede community wordt ontwikkeld. Bij het beheer van de Digikoppeling-standaard zijn veel verschillende organisaties betrokken uit de gehele Digitale Overheid. De voornaamste organisaties zijn ministeries, Manifestpartijen, houders van

basisregistraties en landelijke voorzieningen, ketenpartijen, ICT leveranciers en gemeenten via de VNG. Opdrachtgever voor Digikoppeling is het Ministerie van BZK.

§ 1.2.1 Nut

Doel van Digikoppeling is om door vergaande standaardisatie de interoperabiliteit tussen overheden te bevorderen. Als de 'envelop' van de 'berichten' is gestandaardiseerd kan ieder voorzieningen voor postverzending inrichten die onafhankelijk zijn van de berichten in de 'envelop'.

De systemen die Digikoppeling gebruiken zijn zowel frontoffice-systemen (die interactie met burgers en bedrijven afhandelen) als systemen van andere overheden en in het bijzonder de basisregistraties (zie onderstaand figuur).

§ 1.2.2 Werking

De Digikoppeling Koppelvlakstandaarden bevatten meerdere profielen waarin een samenhangend interactiepatroon voor berichtuitwisseling is beschreven².

²: Een Digikoppeling service (Service Provider en Service Requester) werkt altijd volgens een vooraf bepaald profiel voor berichtenuitwisseling volgens een Koppelvlakstandaard.

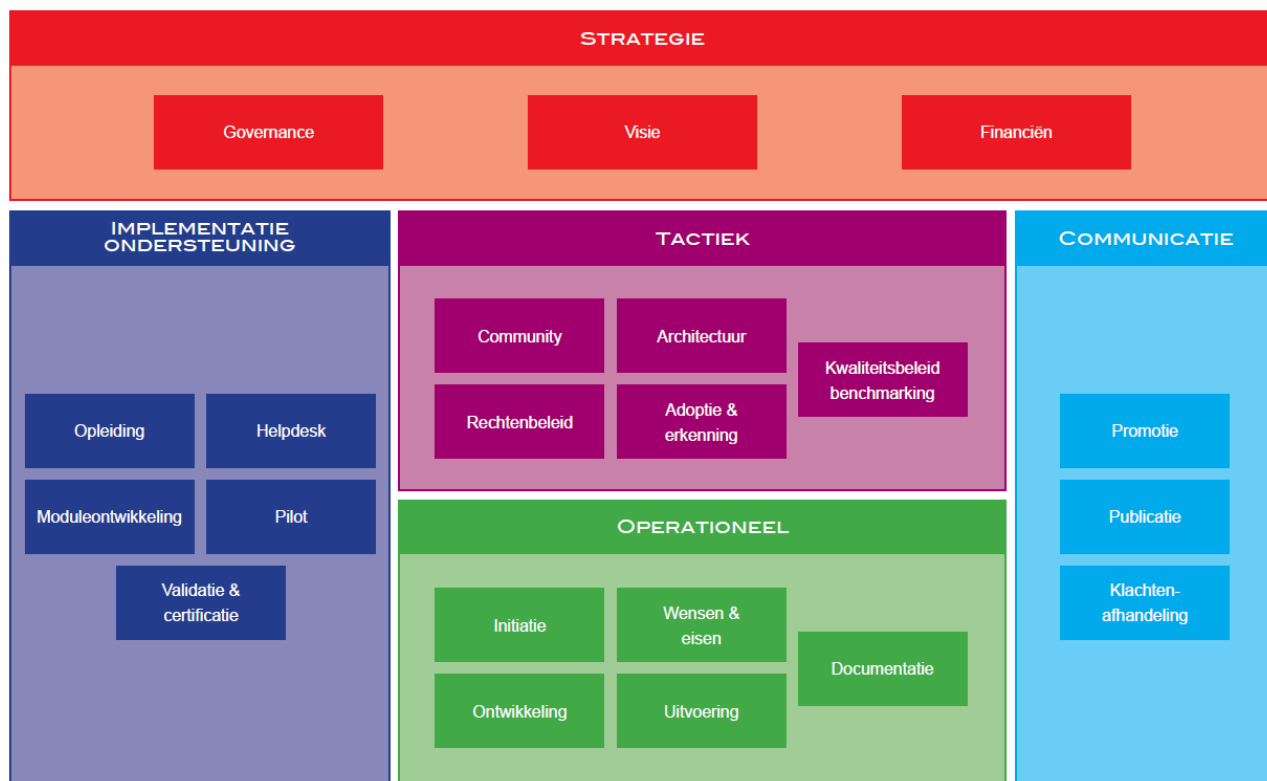
§ 1.2.3 Status

Digikoppeling is opgenomen op de *pas toe of leg* uit lijst van het Forum Standaardisatie.

§ 1.3 BOMOS

Het activiteitendiagram toont welke lagen het model onderscheidt en welke activiteiten daarbinnen onderscheiden worden. De lagen en de ondersteunende activiteiten worden elk in een hoofdstuk besproken.

Figuur 2 BOMOS activiteitendiagram

Voor meer details of BOMOS verwijzen we naar de documentatie: [BOMOS, het fundament](#) en [BOMOS, de verdieping](#)

§ 2. Strategie

De strategische activiteiten van BOMOS bestaan uit de onderdelen Visie, Govenance en Financiering. Deze onderdelen en hun toepassing op het beheer van Digikoppeling worden hieronder beschreven.

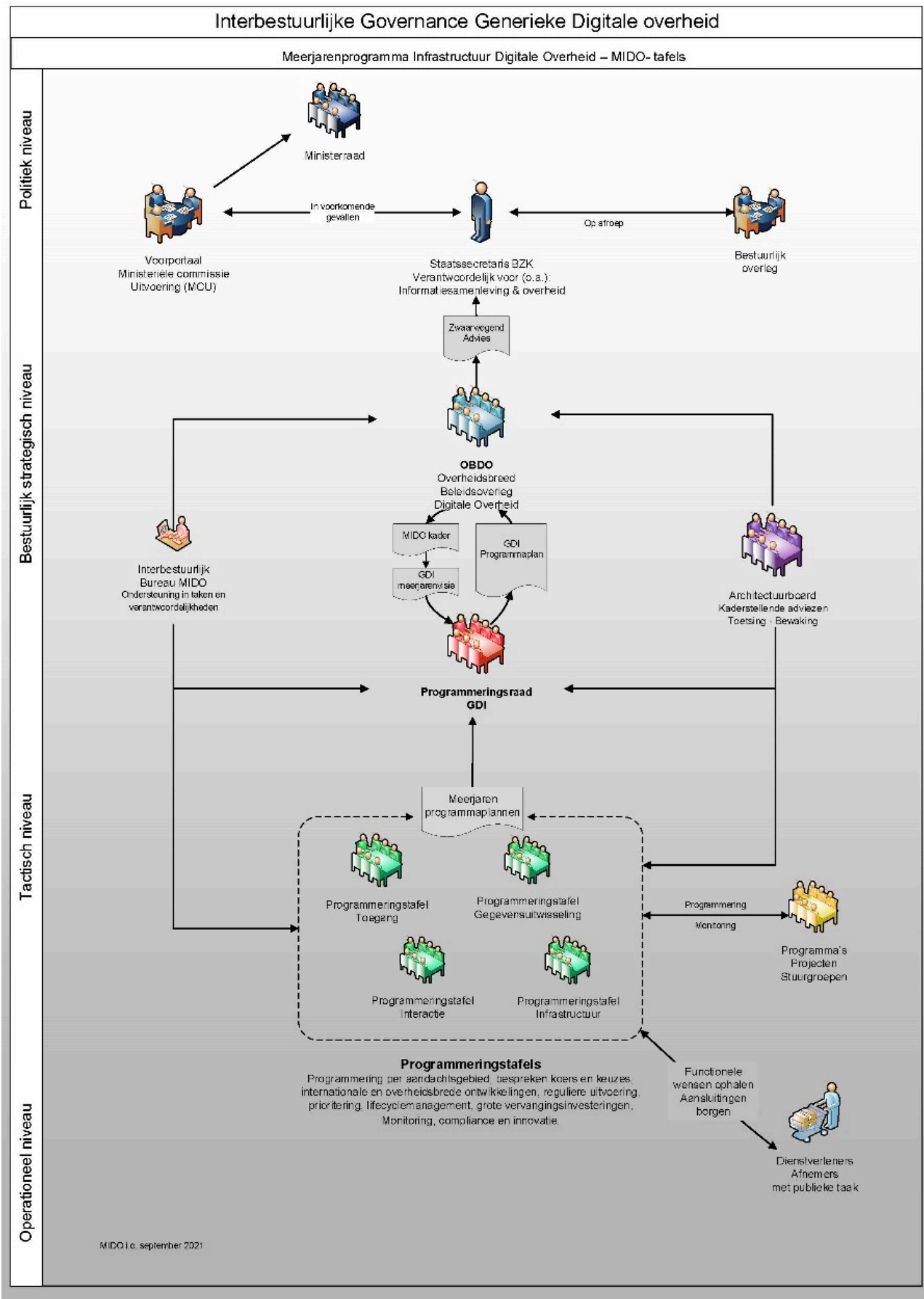
§ 2.1 Visie

Met de Digikoppeling standaard wil de Nederlandse overheid interoperabiliteit bevorderen. Dit komt erop neer dat overheden dezelfde standaard in vergelijkbare situaties toepassen. Dit maakt uiteindelijk dat componenten en systemen onderling effectief gegevens uit kunnen wisselen. Zowel horizontaal in één voorziening binnen één situatie als verticaal tussen voorzieningen in verschillende situaties en tussen organisaties. Deze doelstelling wordt onderschreven door een breed scala aan partijen die deelnemen aan het xxx Kennisplatform, waar de ontwikkeling van de standaard zijn oorsprong heeft, en is bestendigd door Forum Standaardisatie en het OverheidsBrede Beleidsoverheid Digitale Overheid (OBDO), die de Digikoppeling standaard hebben opgenomen op

de zogenaamde ‘pas toe of leg uit’-lijst met andere standaarden die interoperabiliteit bevorderen [zie ook de basisinformatie van het Forum Standaardisatie](#).

§ 2.2 Governance

Bij het beheer van een open standaard hoort een open governance en een open procedure voor belanghebbenden om te kunnen participeren in het beheer. Logius neemt hierin de rol van onafhankelijke, duurzame beheerpartij en facilitator. Logius gaat uit van de governance van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). De GDI geeft richting aan het Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid (MIDO). Voor MIDO is een governance opgesteld waarin de stakeholders van Logius richting geven aan de ontwikkelingen bij Logius. Standaardenbeheer sluit aan op deze governance.

Figuur 3 MIDO governance

De MIDO governance kent vier *programmingstafels* op de thema's *Gegevensuitwisseling*, *Infrastructuur*, *Interactie* en *Toegang*. Op de tafels wordt de ontwikkeling en prioritering van de door Logius beheerde stelsels, standaarden en diensten besproken met de stakeholders.

§ 2.2.1 Governancestructuur

Digikoppeling sluit aan op de MIDO governance op tactisch en strategisch niveau. Voor de governance van Digikoppeling zelf zijn meer governance lagen nodig, met name voor operationeel niveau. Digikoppeling beheer omvat de volgende gremia:

§ 2.2.1.1 De Digikoppeling community

Dit is het meest operationele gremium waarin iedere belangstellende/belanghebbende vragen kan stellen over de Digikoppeling standaard en suggesties kan doen voor de doorontwikkeling van de standaard.

Het beheer van de Digikoppeling standaard is open. Dat wil zeggen dat alle documentatie van de standaard en de wijzigingen open beschikbaar is. Wijzigingsvoorstellen kunnen door iedereen ingediend worden. Voor contact met de Community maakt Logius gebruik van de Logius website en van [Github](#).

Omdat iedere belangstellende vragen of voorstellen tot wijziging in kan dienen is het niet nodig lid te worden van de community om een bijdrage te leveren. Iedereen die bijdraagt aan de standaard is daarmee lid van de community.

§ 2.2.1.2 Technisch Overleg

Het Technisch Overleg (TO) is een periodieke bijeenkomst waarbij de vragen en doorontwikkelwensen m.b.t. Digikoppeling worden doorgenomen, geprioriteerd en worden uitgewerkt. Daarnaast wordt door de leden de releaseplanning en de roadmap opgesteld. Deelname aan het Technisch Overleg is vrij voor eenieder die een belang heeft bij de standaard (overheid, wetenschap en markt).

[De agenda en stukken van het Technisch overleg zijn openbaar.](#)

§ 2.2.1.3 Tactisch overleg: De Programmeringstafel

Dit overleg is verantwoordelijk voor het goedkeuren van de roadmap voor doorontwikkeling van de standaard, het goedkeuren van major/minor releases van de standaard en dient als het voorportaal van het strategische overleg en het besluitvormende overleg.

Binnen de MIDO structuur heeft de programmeringstafel Gegevensuitwisseling de rol van tactisch overleg. [Voor de programmeringstafel maakt Logius een deelagenda over standaarden](#) die deel uitmaakt van de agenda van het overleg.

§ 2.2.1.4 Het Strategisch overleg: De Programmeringsraad GDI

In de MIDO structuur heeft de Programmeringsraad GDI (PGDI) een rol in het strategisch beheer van standaarden. De programmeringsraad is gemandateerd (door het [OBDO](#)) om besluiten te nemen over wijzigingen op de standaard.

Het strategisch overleg keurt voorstellen tot wijziging goed op basis van adviezen van het technisch overleg, het tactisch overleg en het advies van de beheerorganisatie. Daarnaast keurt het strategisch overleg de door de stakeholders voorgestelde richting goed die aan de beheerorganisatie voorgelegd wordt. Bijvoorbeeld een voorstel tot ingrijpende wijziging zoals het overgaan naar een nieuwe (onderliggende) standaard kan in het strategisch overleg goedgekeurd worden.

De beheerorganisatie werkt goedgekeurde voorstellen uit en neemt deze op in een vast te stellen nieuwe versie.

§ 2.2.1.5 Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO)

Het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) is het overkoepelend overleg voor de MIDO overleggen. Formeel vindt besluitvorming plaats op het niveau van het OBDO. Voor GDI standaarden mandateert het OBDO de programmeringsraad tot het nemen van besluiten over wijzigingen op de standaard.

Het OBDO wordt geïnformeerd over wijzigingen op de standaard.

In tabelvorm:

Gremium	Accent	Rol participant	Ondersteuning door beheerder (Logius)
Community (omvang beperkt)	Inhoud -- delen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Volgen van ontwikkelingen. 2. Leveren van input voor de doorontwikkeling van de standaard. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informatie m.b.t. specificaties en beheer open delen met community. 2. Deelnemen aan stuurgroep en werkgroepen
Technisch Overleg (Operationeel, 4x per jaar)	Inhoud - afstemmen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inhoudelijk ontwikkelen van standaard onderdelen en bijbehorende documentatie. 2. Voorbereiden van de release- planning. 3. Prioriteiten stellen voor de ontwikkeling, roadmap van nieuwe releases van de standaarden. 4. Goedkeuring van aanpassingen op de standaard. 5. Advies aan programmeringstafel en - raad over wijzigingsvoorstellen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analyseren, ontwerpen en uitwerken van specificaties. 2. Volgen en beïnvloeden van aanpalende standaarden. 3. Organiseren bijeenkomsten. 4. Opstellen en verspreiden notulen. 5. Beschikbaar stellen specificaties.
Programmeringstafel	Adviserend	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goedkeuren roadmap van de standaard. 2. Goedkeuren major/minor releases van de standaard. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analyseren, ontwerpen en uitwerken van beleidszaken, (release)planning.
Programmeringsraad	Besluitvormend	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goedkeuren van grote wijzigingen: Introductie nieuwe koppelvlak standaarden en uitfasering bestaande koppelvlak standaarden. 2. Goedkeuren beheermodel van de standaard. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Advisering en inbreng via secretariaat MIDO. 2. Publiceren standaarden en andere Standaard-informatie

Gremium	Accent	Rol participant	Ondersteuning door beheerder (Logius)
		3. Goedkeuren externe publicaties over het standaardenbeleid en releases. 4. Goedkeuren major/minor releases van de standaard.	
OBDO	Besluitvormend	Het OBDO wordt geïnformeerd over wijzigingen op de standaard.	Toelichten wijzigingen in een release

§ 2.2.1.6 Architectuurraad

De Architectuurraad GDI van de MIDO governance maakt geen deel uit van het Digikoppeling beheerproces. Wel kan de beheerder advies vragen over een wijzigingsvoorstel. Dit kan gevraagd worden op eigen initiatief of op initiatief van het Technisch Overleg.

§ 2.2.2 Besluitvorming

Besluitvorming over wijzigingsvoorstellen kan plaatsvinden op verschillende niveaus.

In alle overlegsgremia vindt oordeelorming plaats op basis van consensus. Mocht consensus niet mogelijk zijn, dan gaat het vraagstuk met een weergave van de verschillende standpunten door naar het eerstvolgend-hoger gelegen-gremium. Indien in het hoogste gremium (het OBDO) geen consensus bereikt kan worden heeft de voorzitter van het OBDO (ministerie van BZK) de beslissende stem.

Voor wijzigingen met zeer kleine impact (tekst correcties) wordt de beheerorganisatie gemandateerd. De beheerorganisatie mag deze wijzigingen zelf doorvoeren zonder formele beslissing door het besluitvormend overleg. In de [versienummering](#) worden deze zeer kleine wijzigingen aangeduid als *patch releases*. Voor andere wijzigingen is een besluit van het PGDI nodig (op basis van advies van de Programmeringstafel en de beheerorganisatie). Het OBDO wordt geïnformeerd over wijzigingen op de standaard.

§ 2.2.3 Deelname

Uitbreidingen en aanpassingen in de Digikoppeling standaard komen tot stand door participatie van de verschillende belanghebbenden. Belanghebbenden kunnen op vijf manieren participeren aan het wijzigings- en besluitvormingsproces:

1. Als lid van de Community. Omdat Digikoppeling open beheerd wordt is geen formeel lidmaatschap nodig om een issue/wijziging in te dienen. Iedereen die een issue indient is daarmee lid van de community.
2. Als lid van de Technisch Overleg
  1. Leden van het technisch overleg dienen een aantoonbaar belang te hebben bij de standaard.
  2. De omvang en samenstelling moet een goede vertegenwoordiging bevatten van de verschillende belangen rond de standaard. We gaan uit van 1 deelnemer per organisatie.
  3. Het belang van de Nederlandse overheid dient voldoende geborgd te zijn in het technisch overleg.
3. Als lid van de Programmeringstafel Gegevensuitwisseling
  1. Stakeholders van de Logius Gegevensuitwisselingsdiensten worden uitgenodigd.
4. Als lid van de Programmeringsraad GDI.
5. Als lid van het OBDO.

Personen/partijen die willen deelnemen aan het Technisch Overleg kunnen contact opnemen met Logius waarin zij aangeven wat hun belang is bij de standaard. Met inachtneming van bovenstaande punten, beoordeelt Logius de aanvraag.

§ 2.3 Financiering

Het beheer van de Digikoppeling standaard wordt gefinancierd door het ministerie van BZK in het kader van de financiering van Logius dienstverlening.

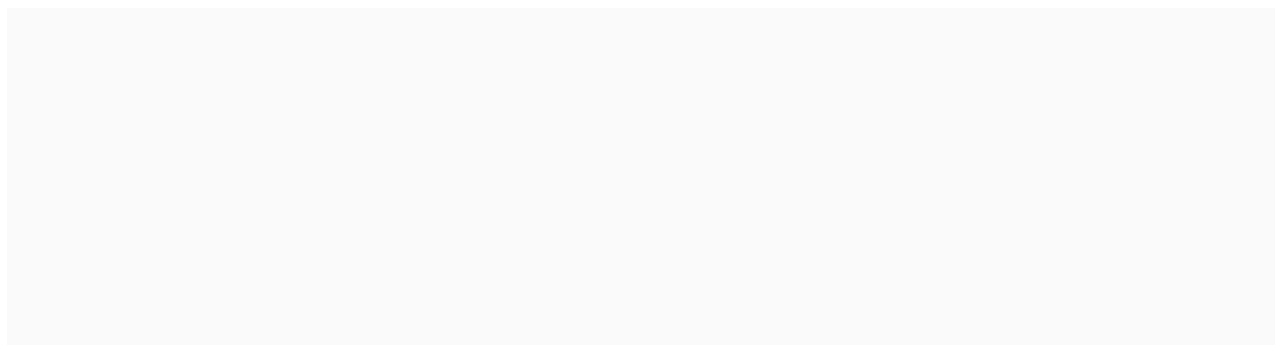
§ 3. Tactiek

Tactische aspecten van het beheer van de Digikoppeling standaard omvatten de open invulling, samenhang met andere standaarden, het stimuleren van het gebruik van de standaard en tot slot het kwaliteitsbeleid.

§ 3.1 Community

Veel verschillende partijen hebben direct dan wel indirect belang bij de ontwikkeling, de implementatie en het gebruik van de Digikoppeling-standaard. Dit geldt dus ook voor het beheer en onderhoud ervan. In onderstaand schema zijn de belanghebbenden aangegeven.

Figuur 4 Belang bij Digikoppeling

De Digikoppeling standaard wordt in stand gehouden en doorontwikkeld door participatie van de belanghebbenden. Ruwweg zijn drie rollen te onderkennen, de vraagkant, de aanbodkant en de ondersteuningskant:

- De vraagkant bestaat uit organisaties die Digikoppeling koppelingen gebruiken voor de eigen informatievoorziening, sectoren die Digikoppeling gebruiken als standaard voor (keten)integratiedoelinden en e-overheidsprojecten die Digikoppeling toepassen.
- De aanbodkant bestaat uit ICT leveranciers die de producten maken voor ondersteuning van de open standaarden waarop Digikoppeling is gebaseerd (adapter-leveranciers of diensten-leveranciers). Onder de aanbodkant rekenen we ook standaardisatie-organisaties (OASIS, W3C e.d.) waar de standaarden waarop Digikoppeling is gebaseerd vandaan komen.
- De ondersteuningskant bestaat uit de beheerders van de Digikoppeling-standaarden en beheerders van de Digikoppeling-voorzieningen. Expertise voor Digikoppeling is ook verkrijgbaar in de markt.

Afhankelijk van eigen doelstellingen, verantwoordelijkheden en belangen zullen belanghebbenden op een andere wijze participeren.

§ 3.2 Architectuur

De Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) positioneert Digikoppeling als de logistieke laag voor standaardisatie van communicatie tussen systemen bij overheidsorganisatie op

basis van webservice standaarden.

De NORA maakt geen deel uit van het in dit document beschreven beheer van de Digikoppeling-standaard, maar bevat wel belangrijke informatie over Digikoppeling en haar toepassing.

De MIDO governance kent een [Architectuurraad](#). Dit gremium kan om advies worden gevraagd over wijzigingsvoorstellen.

De [Digikoppeling Architectuur](#) is beschreven in een apart document.

§ 3.2.1 Internationale, Europese en nationale standaardisatiegemeenschap

Internationale standaarden leveren de basis voor de koppelvlakspecificaties die we in Digikoppeling gebruiken.

1. Digikoppeling volgt de ontwikkeling van internationale standaarden, beheerd door organisaties als **W3C** en **OASIS**. Deze organisaties beheren basisstandaarden als WUS, ebMS [[EBXML-MSG](#)] en HTTP [[rfc1945](#)].
2. In EU kader wordt de [eDelivery](#) standaard beheerd. eDelivery is in functionaliteit vergelijkbaar met Digikoppeling. eDelivery is net als Digikoppeling gebaseerd op ebMS. Hoewel eDelivery gebaseerd is op de nieuwere ebMS3/AS4 standaard.

NOOT: Het 4 corner model

De scope van de eDelivery is vergelijkbaar met die van Digikoppeling, maar dan specifiek voor internationaal berichtenverkeer tussen EU lidstaten. In de praktijk wordt hier het *_four corner model_* toegepast. Per lidstaat is een gateway beschikbaar waarmee in een nationale standaard (zoals Digikoppeling) berichten uitgewisseld kunnen worden. Deze gateway stuurt het dan volgens eDelivery door naar een organisatie in een andere lidstaat of naar een gateway in een lidstaat, die het vervolgens doorstuurt naar die overheid. Organisaties in verschillende lidstaten hebben natuurlijk de mogelijkheid om direct berichten uit te wisselen zonder gebruik te maken van het four corner model.

§ 3.2.2 Samenwerking met andere beheerorganisaties

Digikoppeling sluit aan op onderstaande standaarden. De aansluiting vindt plaats binnen de vastgestelde releasetermijnen van de Digikoppeling onderdelen.

1. Basisstandaarden als WUS, ebMS en HTTP. Deze worden beheerd door standaardisatieorganisaties als **OASIS** en **W3C** (zie boven).
2. Koppelvlakstandaarden worden waar mogelijk geharmoniseerd met internationale (EU) standaarden. Hiervoor volgen we onder meer de standaarden en bouwstenen van EU DIGIT.
3. De Digikoppeling-standaard volgt de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA).
4. De Digikoppeling-standaard en in het bijzonder "Gebruik en achtergrond Digikoppeling-certificaten" sluiten aan bij de PKI-Overheid.
5. Logius deelt ervaringen met het beheer van standaarden zoals Digikoppeling met andere standaardorganisaties binnen het BOMOS *Klankbordoverleg*.

§ 3.3 Rechtenbeleid

Dit werk is gelicenseerd onder een Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Unported licentie.

Figuur 5 Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Unported licentie

Meer informatie over de precieze voorwaarden van deze licentie vindt u op de website van Creative Commons <http://creativecommons.nl/> en specifiek voor deze licentie een samenvatting onder <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.nl> en de volledige licentietekst onder <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.

Dit werk en de specificaties van de Digikoppeling-standaard worden royalty free ter beschikking gesteld. Organisaties en personen die bijdragen aan Digikoppeling dienen hun bijdragen vrij te geven zodanig dat hieraan voldaan kan worden. Door bij te dragen aan Digikoppeling verklaren zij hiermee in te stemmen.

Uitgesloten van alle bovenstaande zijn rechten verbonden aan de standaarden, profielen en andere onderdelen waar Digikoppeling gebruik van maakt. Hierop zijn de rechten van de betreffende standaarden, profielen en andere onderdelen zelf van toepassing.

§ 3.4 Kwaliteitsbeleid en benchmarking

Zoals gezegd wordt het beheer van de Digikoppeling standaard volledig open ingevuld (zie ook de paragraaf [BOMOS](#) en [Governance](#)) Dit borgt dat zoveel mogelijk belangstellenden en belanghebbenden betrokken zijn bij wijzigingen en besluitvorming rond die wijzigingen.

§ 3.5 Adoptie en erkenning

De Digikoppeling standaard heeft de 'pas toe of leg uit' -status van Forum Standaardisatie. Dit betekent kort gezegd dat Nederlandse overheidspartijen en partijen uit de (semi) publieke sector deze standaard dienen toe te passen op het moment dat zij hun informatie met behulp van Digikoppeling standaard willen ontsluiten voor andere overheidspartijen. Zie [sectie over visie in de strategie](#) voor meer informatie.

§ 4. Operationeel

Operationeel beheer omvat volgens BOMOS het tekstuele beheer van de documentatie, het verzamelen van eisen en wensen en de vertaling daarvan naar wijzigingsvoorstellen. Verder omvat het operationele proces de besluitvorming en het versie- of release-beheer

Het operationele wijzigingsproces is ingericht op Github. De omgeving die we ook gebruiken voor het beheer en de publicatie van de documentatie. In dit hoofdstuk wordt het operationele wijzigingsproces op hoofdlijnen beschreven. Voor details van de implementatie verwijzen we naar de [bijlage over gebruik Github in het beheerproces](#)

§ 4.1 Initiatie

Toevoegingen aan de standaard zoals het toevoegen van een nieuwe koppelvlakspecificatie worden behandeld als in introductie van een nieuwe standaard. Een voorbeeld is de toevoeging van de REST API koppelvlakspecificatie aan Digikoppeling.

1. Uitbreidingen en aanpassingen in de Digikoppeling standaarden komen tot stand door participatie van de verschillende belanghebbenden.

2. Belanghebbenden kunnen op verschillende manieren participeren.

1. op persoonlijke titel (het proces is volledig open)
2. als lid van de Digikoppeling Community
3. als lid van één van de Digikoppeling overleggen: het Technisch Overleg, de Programmeringstafel Gegevensuitwisseling of het OBDO.

§ 4.2 Wensen en Eisen

Wensen en eisen zijn aanpassingen op de bestaande standaarden en koppelvlakspecificaties.

Wijzigingsvoorstellen kunnen binnen komen via verschillende kanalen:

1. Rechtstreeks bij de beheerorganisatie, tijdens overleggen, via de website of mail
2. Bij de werkgroepoverleggen van de standaard en tijdens overleggen, via de website of mail

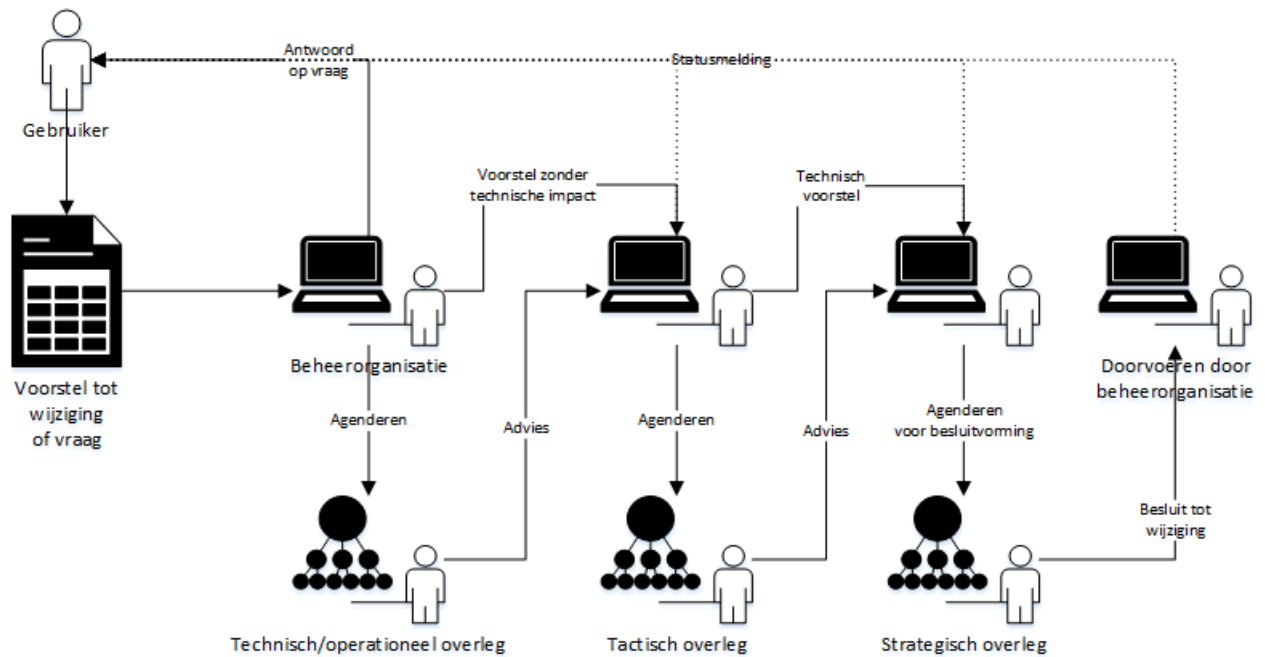
§ 4.3 Uitvoering en ontwikkeling (Wijzigingsproces)

Afhankelijk van de impact van een wijziging kan deze aangemerkt worden als een *patch*. Een patch is een kleine (tekstuele) wijziging die geen impact heeft op implementaties.

Een *wijziging* is een aanpassing met impact op de werking of het proces van de Digikoppeling standaard. Waarbij nog een onderscheid gemaakt wordt tussen wijzigingen met kleine en met grote impact.

Patches en wijzigingen worden verzameld in een *release*. Een release is een nieuwe versie van de Digikoppeling standaard. Nieuwe releases worden regelmatig doorgevoerd en moeten worden goedgekeurd door het Technisch Overleg en, afhankelijk van de impact van een nieuwe release door een programmeringstafel. Een nieuwe release wordt bekrachtigd door het besluitvormend overleg.

§ 4.3.1 Wijzigingen

***Figuur 6** Behandeling van een wijzigingsvoorstel in het beheerproces*

1. Acceptatie van een wijzigingsvoorstel.
2. Labelen van een voorstel als groot/klein, aangeven van status.
3. Behandeling van een wijzigingsvoorstel.
4. Agendering voor een overleg.
5. Advisering vanuit overleggen.
6. Acceptatie van een wijzigingsvoorstel.
7. Doorvoeren van een wijzigingsvoorstel.
8. Publicatie van een wijziging in de komende release

Wanneer een wijziging is geaccepteerd kan deze deel uitmaken van een volgende release.

§ 4.3.2 Patches

Een patch is een zeer kleine wijziging die geen impact heeft op de implementatie. Bijvoorbeeld tekstuele wijzigingen in de documentatie. De beheerorganisatie beoordeelt de impact van een wijziging en bepaalt daarmee of het een patch betreft (of een wijziging).

1. Beoordeling van een voorgestelde patch door de beheerorganisatie
2. Doorvoeren van de patch door de beheerorganisatie
3. Publicatie van een patch in de komende release

§ 4.3.3 Releases

De onderdelen van de Digikoppeling standaard en Digikoppeling voorzieningen zullen gezamenlijk en afzonderlijk onderhevig zijn aan beheer en onderhoud wat leidt tot nieuwe releases. Het vaststellen van nieuwe releases vindt plaats binnen het releaseplanningsproces. Het tactisch overleg is verantwoordelijk voor de juiste uitvoering. Hier komen alle belanghebbenden met verantwoordelijkheid voor de behoefte, effecten en impact op de bedrijfsvoering, informatievoorziening en ICT samen.

Het vaststellen van een nieuwe release van afzonderlijke Digikoppeling onderdelen en een samenhangende Digikoppeling architectuur wordt gedaan volgens het beleid in paragraaf 2.4. Digikoppeling beheer zal binnen de releaseplanning niet alleen nieuwe releases voordragen aan het tactisch/strategisch overleg maar ook voorstellen hoe lang oude releases in bedrijf blijven en ondersteund zullen worden.

Voor nieuwe releases wordt uitgegaan van een aantal principes:

1. De Digikoppeling-standaard dient in principe zo stabiel te zijn dat nieuwe releases van de standaard bestaande implementaties van een oudere release niet tot migratie verplichten.
2. Nieuwe releases van de standaard dienen als nieuwe profielen binnen een Koppelvlakstandaard naast de bestaande profielen gerealiseerd te worden (uitbreiding). Indien dit niet mogelijk is wordt gestreefd naar het interoperabel (engels: backwards compatible) zijn van profielen met voorgaande releases (interoperabele verandering). Bij wijzigingen waarin ook dit niet mogelijk is, vindt een expliciete afweging plaats van de geboden verbetering ten opzichte van het belang van bestaande implementatie (beperking impact).
3. Wijzigingsaanvragen kunnen door belanghebbenden worden ingediend bij de beheerder.
4. Het Digikoppeling Technisch Overleg is verantwoordelijk voor de beoordeling van ingediende wijzigingsaanvragen, uitwerken ervan en de inhoudelijke (door)ontwikkeling van de te beheren Digikoppeling-onderdelen.
5. De Digikoppeling-beheerder zorgt voor de voorbereiding van de releaseplanning.
6. Het tactisch overleg beoordeelt de releasevoorstellen en stelt het beleid en de roadmap van nieuwe releases van de Digikoppeling-standaard vast in het releaseplanningsproces.
7. Bij het vaststellen van de inhoud van een nieuwe release van een Digikoppeling onderdeel wordt gestreefd naar consensus. Als consensus uitblijft zal de Digikoppeling beheerder, samen met het Ministerie van BZK de inhoud van een nieuwe release vaststellen.
8. Bij het vaststellen van een nieuwe release zal het strategisch overleg uitspraken doen over het ondersteunen van oude releases.

9. Maximaal kunnen twee (opéénvolgende) releases van een Digikoppeling onderdeel gelijktijdig de status „In Gebruik" hebben.
10. De releasetermijnen voor de verschillende Digikoppeling-onderdelen zijn afgestemd op de omgeving waarin deze worden gebruikt. Koppelvlak standaarden hebben bijvoorbeeld een kortere releasetermijn dan de bovenliggende architectuur.
11. In bijzondere gevallen kan van de releasetermijn worden afgeweken.
12. Op het moment dat het functionele toepassingsgebied van Digikoppeling, waarvoor het pas-toe-of-leg-uit-regime geldt wijzigt, wordt dit voorgelegd aan Forum Standaardisatie en het OBDO zodat het regime kan worden bekrachtigd voor dit nieuwe toepassingsgebied.

§ 4.3.4 Impact van wijzigingen en versienummering

Afhankelijk van de impact van een wijziging of patch krijgt een release een nieuw versienummer. Het versienummerbeheer volgt principes voor semantische versienummering [en is beschreven in een bijlage](#)

De impact van een wijziging kan verschillen per koppelvlakspecificatie. Voor de standaarden die deel uitmaken van Digikoppeling hebben we de volgende *impactmatrix* opgesteld:

Standaard	Major	Minor	Patch
Niet normatieve documenten	fundamentele wijzigingen	tekstuele wijzigingen of verwijderingen	correcties
Normatieve documenten	fundamentele wijzigingen in de eisen die aanpassing van huidige implementaties vereisen	technische wijzigingen of verwijderingen die <i>geen</i> aanpassing van de huidige implementaties vereisen	correcties
OIN, stelsel	toevoegingen, wijzigingen	verwijderingen	correcties
OIN, nummers	fundamentele wijzigingen	het toevoegen of laten vervallen van nummers	nvt

Met verwijderen wordt het volledig verwijderen van een regel of concept bedoeld. Bij vervallen blijft deze behouden maar wordt door een geldigheidsdatum aangegeven dat de regel of het concept niet meer van toepassing is.

§ 4.4 Status van de standaard

Afkorting	Status van de standaard	Beschrijving van de status
IO	In Ontwikkeling	Een nieuwe release van de standaard is "In Ontwikkeling" wanneer er met medeweten en medewerking van participanten aan gewerkt wordt en wanneer dit onderdeel of deze release nog niet voor de buitenwereld is gepubliceerd.
IG	In Gebruik	Als een nieuwe release van de standaard gereed is, en is bestendigd door Forum Standaardisatie, stelt het Technisch Overleg de status 'In Gebruik' vast. Door deze vaststelling worden gebruikers en ICT-leveranciers opgeroepen deze nieuwe release op te nemen in software en in gebruik te nemen.
EO	Einde Ondersteuning	De standaardversie met de status "Einde ondersteuning" wordt niet meer ondersteund door de beheerder. De kennis en informatie voor vragen en support is bij de beheerder niet langer beschikbaar.
TG	Teruggetrokken	De standaard krijgt de status "Teruggetrokken" indien een release van de standaard niet bruikbaar blijkt (bijv. vanwege implementatieproblemen).

§ 4.5 Documentatie

Alle documenten m.b.t. de standaard en het beheer van de standaard worden openbaar en zonder drempels voor gebruik, gepubliceerd op logius.nl en onze Github pagina's. Logius publiceert tenminste de volgende documenten:

- De vergaderstukken van het Technisch overleg en overige besluitvormende gremia.
- De specificaties van de standaard
- De voorlopige specificaties van de nieuwe versie van de standaard.

§ 5. Implementatieondersteuning

Nadat een Digikoppeling onderdeel de status “In Gebruik” heeft gekregen kunnen gebruikersorganisaties het betreffende Digikoppeling onderdeel in hun softwareproducten

implementeren en toepassen.

De aanvang en de tijdsduur van het implementeren in software kan sterk variëren. Afhankelijk van de wijziging kan deze zich beperken tot een (kleine) herconfiguratie van adapter-software tot aanpassing van bestaande informatiesystemen die Digikoppeling toepassen. De website van Logius en de Digikoppeling community bieden handige handvatten en ook Logius biedt implementatie-ondersteuning.

Het feitelijk implementeren van Digikoppeling of een nieuwe release of onderdeel ervan in softwareproducten valt grotendeels buiten het beheermodel.

§ 5.1 Opleiding en advies

Logius biedt geen opleiding. Belangstellenden kunnen via de documentatie en deelname aan de community leren over Digikoppeling. Verder geeft Logius presentaties en voorlichting wanneer daar de mogelijkheid toe is.

§ 5.2 Helpdesk

Logius biedt ondersteuning en advies via verschillende kanalen:

1. Online via de website en via de Github omgeving.
2. Per mail via digikoppeling@logius.nl

§ 5.3 Validatie & Certificatie

Certificatie van Digikoppeling is op dit moment niet mogelijk. Er zijn voldoende operationele implementaties om een nieuwe implementatie tegen te testen.

§ 6. Communicatie

Als een Digikoppeling onderdeel de status „In Gebruik“ heeft, worden verschillende zaken gepubliceerd. De Digikoppeling beheerder publiceert de volledige specificatie („In Gebruik“) van een Digikoppeling onderdeel en een kort bericht op het publieke deel van zijn website. Publicatie

houdt in dat de nieuwe release van een Digikoppeling onderdeel openbaar wordt gemaakt voor inbouw in software, brede uitrol en ingebruikname.

Verder wordt een persbericht uitgegeven, waarin de publicatie van de nieuwe release van het Digikoppeling onderdeel wordt aangekondigd. Ook wordt er door de beheerder een bericht in relevante nieuwsbrieven geplaatst.

Naast de nieuwe release van de standaard en nieuws- en persberichten worden ook additionele producten gepubliceerd na aangepast ze zijn. Factsheets, opleidingsmateriaal, presentaties, maar ook releasebeleid en Roadmap zullen worden gepubliceerd.

§ 6.1 Promotie

De afdeling Standaarden van Logius werkt samen met het Forum Standaardisatie aan de promotie van open standaarden via kennisplatforms, bijeenkomsten en seminars. De standaarden die Logius beheert, zijn verplichte standaarden voor overheidsorganisaties en staan op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum of zijn verplicht via wetgeving.

De Logius website biedt informatie over de Digikoppeling standaard [DK]. Hier staan:

- De korte beschrijving van de standaard;
- En korte omschrijving van de werking;
- Een overzicht van het gebruik van de Digikoppeling standaard;
- De persberichten en nieuwsberichten die betrekking hebben op Digikoppeling;
- Algemene documenten als factsheets, presentaties, etc.

Logius stuurt regelmatig nieuws- en persberichten uit. Wanneer een nieuwe versie van een standaard gepubliceerd wordt, wordt dit ook via deze kanalen gepubliceerd.

Logius geeft presentaties bij symposia en bijeenkomsten van derden. Bijvoorbeeld het Forum voor Standaardisatie organiseert regelmatig bijeenkomsten over standaarden waarbij Digikoppeling enige keren is toegelicht.

§ 6.2 Publicatie

Als een Digikoppeling onderdeel de status „In Gebruik” heeft, wordt deze gepubliceerd. De Digikoppeling beheerder publiceert de volledige specificatie („In Gebruik”) van een Digikoppeling onderdeel en een kort bericht op het publieke deel van zijn website. Publicatie houdt in dat de

nieuwe release van een Digikoppeling onderdeel openbaar wordt gemaakt voor inbouw in software, brede uitrol en ingebruikname.

Verder wordt een persbericht uitgegeven, waarin de publicatie van de nieuwe release van het Digikoppeling onderdeel wordt aangekondigd. Ook wordt er door de beheerder een bericht in relevante nieuwsbrieven geplaatst.

Naast de nieuwe release van de standaard en nieuws- en persberichten worden ook additionele producten gepubliceerd na aangepast ze zijn. Factsheets, opleidingsmateriaal, presentaties, maar ook releasebeleid en Roadmap zullen worden gepubliceerd.

Voor publicatie van de documentatie maakt Logius gebruik van [Respec om documentatie te genereren](#) en [Github voor beheer van documentatie en wijzigingsvoorstellen](#). Dit wordt nader toegelicht in de bijlagen. De Logius website bevat toelichtingen op de standaarden en verwijzingen naar de documentatie.

§ 6.3 Klachtenafhandeling

Klachten over de opzet of de uitvoering van het beheerproces dienen ingediend te worden bij de beheerder. Klachten dienen niet gericht te zijn op personen en niet beledigend of anderszins fatsoensnormen te overschrijden. De beheerder maakt klachten openbaar, inclusief organisatie en functie van de indiener.

De indiener van de klacht krijgt zo spoedig mogelijk en altijd terugkoppeling over de voortgang van en beslissing over zijn klacht.

§ 7. Bijlage: Gebruik ReSpec

Voor publicatie van de standaarden die bij Logius en beheer zijn wordt gebruik gemaakt van ReSpec. ReSpec is een applicatie om technische documentatie te maken die publiceerbaar is op het internet en gemakkelijk kan worden geïndexeerd door zoekmachines om de documentatie vindbaar te maken. Het is ontwikkeld ten behoeve van de documentatie van W3C standaarden. Door gebruik te maken van ReSpec publiceren we documentatie overeenkomstig een (de facto) W3C standaard.

ReSpec is een Javascript applicatie. Input voor ReSpec bestaat uit teksten in HTML of [Markdown](#), zie [\[RFC7763\]](#). ReSpec combineert een serie input files tot één documentatiedocument in HTML met een duidelijke inhoudsopgave en kruisverwijzingen naar de verschillende secties en figuren.

ReSpec is ontwikkeld door een werkgroep van W3C en wordt actief doorontwikkeld.

§ 7.1 Logius profiel

[Logius heeft een eigen profiel gemaakt op ReSpec](#) om Logius organisatiespecifieke zaken, zoals layout, te ondersteunen. Wijzigingen in de W3C versie worden regelmatig doorgevoerd in de Logius versie.

De Logius ReSpec versie is zo algemeen mogelijk gemaakt zodat deze door andere overheden in Nederland eenvoudig toegepast kan worden. In de Logius versie gebruiken we zoveel mogelijk input in Markdown formaat.

§ 7.2 Literatuurverwijzingen

ReSpec maakt gebruik van de online [Specref](#) database van Literatuurverwijzingen. Deze database bevat referenties naar, onder andere, referenties voor de W3C documentatie.

Voor Nederlandse documenten die niet in Specref staan maken we gebruik van een standaard literatuurlijst die voor alle documenten gebruikt kan worden en die apart beheerd wordt. Het beheer is onder meer nodig om links naar online documentatie bij te houden.

§ 7.3 Links

- [Markdown documentatie](#)
- [ReSpec documentatie](#)
- [Respec wiki op de repository van W3C](#)
- [Logius fork van Respec, gebruikt voor deze documentatie](#)

§ 8. Bijlage: Gebruik GitHub in het beheerproces

§ 8.1 Publicatie

GitHub biedt functionaliteit om documenten te publiceren vanuit een repository. Logius gebruikt deze functionaliteit om het met [ReSpec](#) gegenereerde document te publiceren als HTML-document

en een PDF-document. Deze documenten worden automatisch gekopieerd naar een publicatiewebsite onder beheer van Logius.

§ 8.2 Wijzigingsvoorstellen

Het proces zoals beschreven onder [operationeel beheer, wensen en eisen](#) wordt voor de Logius standaarden geïmplementeerd door gebruik te maken van *GitHub issues*. Een *issue* kan binnen GitHub ingediend worden door iedere (GitHub)gebruiker en wordt bij ontwikkeling van code gebruikt om functionele wensen of gevonden bugs in te dienen zodat deze door ontwikkelaars opgepakt kunnen worden. Een *issue* kan online besproken worden en uiteindelijk gesloten worden wanneer deze verwerkt is.

§ 8.2.1 Branches

Binnen het standaardenbeheer bij Logius maken we gebruik van verschillende branches. De *main* branch bevat de laatste formeel geaccepteerde versie van een document. De *develop* branch bevat een werkversie met daarin alle wijzigingen die in een volgende geaccepteerde versie opgenomen moeten worden.

Aanpassingen in de documentatie die voor een specifiek wijzigingsvoorstel gemaakt worden worden in een eigen branch verwerkt. Deze branch wordt gesplitst vanaf de *develop* branch en wordt nadat het wijzigingsverzoek aangenomen is teruggebracht naar de *develop* branch.

Voorbeeld: een wijzigingsverzoek voor het aanpassen van de architectuurbeschrijving zal in een branche *nieuwe architectuur* worden verwerkt. Deze wordt gesplitst vanaf, en teruggebracht naar, de *develop* branch. Door wijzigingen in een eigenaarbranch op te nemen zijn alle wijzigingen op de documentatie inzichtelijk per wijzigingsvoorstel.

De *develop* branch wordt dus niet gebruikt om wijzigingen op het document te maken maar dient als verzamelbranch voor de verschillende wijzigingen die in een volgende release moeten komen.

§ 8.2.2 Labels

Om GitHub issues te classificeren en te agenderen voor het juiste overleg maken we gebruik van een aantal standaard labels. We labelen binnenkomende issues als

1. **Type** Alle soorten issues kunnen binnenkomen. Met Type sorteren we de issues in vragen, correcties en wijzigingen.

1. Correctie
  2. Documentatie
  3. Vraag
  4. Wijziging
2. **Scope** Vooral relevant voor wijzigingsvoorstellen. Hiermee wordt aangegeven of het een kleine of grote wijziging betreft. Dit heeft betrekking op de impact van een wijziging en daarmee op de [versienummering](#).
1. Klein
  2. Groot
3. **Overleg** Het label Overleg heeft alleen betrekking op wijzigingsvoorstellen. Wanneer deze labels gebruikt worden wordt het voorstel geagendeerd voor het betreffende overleg.
1. TO-DK
  2. TO-Auth
  3. Gegevensuitwisseling
  4. Toegang
  5. Interactie
  6. Infrastructuur
4. **Status**
1. In onderzoek
  2. In bewerking
  3. Uitwerking door derden
  4. In review
  5. Klaar voor review
  6. Gereed
  7. Afgewezen

§ 8.3 Patches

TODO: beschrijving patching operationeel

§ 8.4 Automatisering en scripts

GitHub ondersteunt automatisering van taken door scripts. Standaard is de publicatie via *github pages*. Binnen de Logius standaarden maken we gebruik van scripts om documenten te publiceren, links te checken en om een paar eenvoudige tests op digitoegankelijkheidseisen uit te voeren.

§ 9. Bijlage: versie-nummering Logius standaarden

Deze bijlage beschrijft de versioneringsmethodiek ofwel de standaard manier om om te gaan met versie nummers van de standaard. De versioneringsmethodiek is gelijk voor alle 'gepubliceerde standaarden' die onder beheer zijn van Logius (afdeling standaarden) en is gebaseerd op SemVer. SemVer staat voor Semantisch Versioneren en we gebruiken versie 2.0.0 van de standaard zoals [gepubliceerd in de specificatie van Semantisch Versioneren \(SemVer\)](#).

Dat wil zeggen we kennen een bepaalde betekenis toe aan Major, Minor en Patch wijzigingen voor de standaarden zodanig dat de versie nummers informatief zijn voor het type wijziging.

Aandachtspunt hierbij is dat semantische versionering voor standaarden anders werkt dan semantische versionering voor software.

De versie nummers voor standaarden drukken uit of een (implementatie) van een oude versie van de standaard voldoet aan de regels van de nieuwe standaard (en dus compliant is aan de nieuwe versie) of niet. Het voordeel van deze manier van versioneren is dat het versienummer signaleert of een implementatie van een bepaalde versie van de standaard voldoet aan een andere (nieuwe) versie van de standaard of dat er sprake is van nieuwe / gewijzigde regels waar actie op moet worden ondernomen om compliant te blijven aan deze nieuwe versie.

De beschreven methodiek is van toepassing op de standaarden die Logius in beheer heeft. In de tekst worden Digikoppeling standaarden als voorbeeld aangehaald maar semantische versienummering is ook op de andere standaarden van toepassing.

§ 9.1 Versioneringsmethodiek

Per document wordt met [documentnaam] X.Y.Z de versie aangegeven. Met X.Y.Z wordt gerefereerd aan major (X) en minor (Y) releases en (Z) patches, dit wordt hieronder toegelicht.

- PATCH wordt verhoogd bij correcties.

- MINOR wordt verhoogd bij wijzigingen waarbij uitwerkingen (implementaties) volgens de vorige versie van de standaard ook voldoen aan de normen/eisen van de nieuwe versie van de standaard.
- MAJOR wordt verhoogd als de nieuwe versie van de standaard zodanig wijzigt dat uitwerkingen (implementaties) volgens de vorige versie van de standaard niet meer voldoen aan de normen/eisen van de nieuwe versie van de standaard.

§ 9.1.1 Patch Releases

In een patchrelease worden wijzigingen doorgevoerd die de technische specificatie niet raken. Dit kunnen tekstuele wijzigingen zijn of inhoudelijke indelingen van de documenten. De wijzigingen worden vastgelegd in release notes. Een patch releases wordt door de beheerder op eigen initiatief of op aanwijzingen van gebruikers doorgevoerd en gepubliceerd. Een patchrelease wordt aan het Technisch Overleg ter kennisgeving medegedeeld. Een nieuwe patchrelease vervangt een eerdere versie in zijn geheel.

§ 9.1.2 Minor releases

Een minor release geeft aan dat de nieuwe versie van de standaard zodanig is gewijzigd dat een implementatie van de voorgaande versie van de standaard voldoet aan de regels van de nieuwe versie. In een minor release kunnen wijzigingen doorgevoerd worden die de technische specificatie van een koppelvlak raken (bijvoorbeeld nieuwe functionaliteit). Voor Minor Releases wordt een uitgebreid vaststellingsprocedure gevolgd (conform het beheermodel van de standaard) en er kan in overleg met de deelnemers van het Technisch Overleg tot een migratiepad worden besloten. Dit migratiepad wordt in de release meegenomen.

§ 9.1.3 Major Releases

Een major release geeft aan dat de nieuwe versie van de standaard zodanig is gewijzigd dat een implementatie van de voorgaande versie van de standaard **niet** voldoet aan de regels van de nieuwe versie. Bijvoorbeeld de overgang naar nieuwe externe (meestal internationale) standaarden binnen een bestaand profiel. Als hierbij het functionele toepassingsgebied van de standaard, waarvoor het pas-toe-of-leg-uit regime geldt, verandert, dan wordt eerst de uitgebreide vaststellingsprocedure gevolgd en vervolgens de procedure van het Forum Standaardisatie.

VOORBEELD 1: Grote wijzigingen voor Digikoppeling

Bij de overgang naar een andere externe standaard binnen een bestaand profiel kan men denken aan een overgang naar HTTP 2.0 of SOAP 1.2 binnen Digikoppeling WUS koppelvlakspecificatie. Het toevoegen van een geheel nieuw profiel kan voor Digikoppeling bestaan uit het toevoegen van een Grote Berichten Push variant of ebMS3/AS4 koppelvlakspecificaties. Deze kunnen natuurlijk bestaande koppelvlakspecificaties vervangen.

§ 9.2 Toelichting en voorbeeld regels

Een versie van een standaard (versie 1.2.0) is compatible met een eerdere versie van een standaard (versie 1.1.0) als uitwerkingen/ implementaties volgens de eerdere versie 1.1.0 ook volledig voldoen aan de normen en eisen van versie 1.2.0 . Wijzigingen in de standaard kunnen impact hebben op de technische werking van implementaties en/of op afspraken die de technische werking van implementaties niet raken bijvoorbeeld organisatorische of proces afspraken;

Voor standaarden is relevant of een realisatie volgens de oude versie van een standaard wel of niet voldoet aan de nieuwe versie van de standaard;

Voor standaarden waarbij wijzigingen op onderdelen kan verschillen tussen major en minor kan een impactmatrix opgesteld worden waarmee impact op de onderdelen gespecificeerd kan worden.

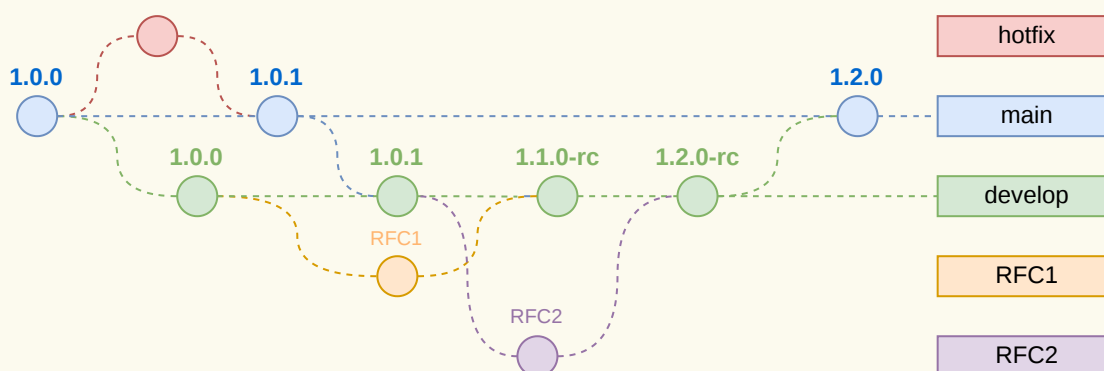
§ 9.3 Versie overgangen

Wanneer een nieuwe major versie uitkomt zal de oude versie conform de afgestemde migratiepad een einddatum van geldigheid krijgen. In de overgangsperiode kunnen dus meerdere versies gepubliceerd zijn en de status geldig hebben.

Om te kunnen werken aan publicatie-, werk- en voorstelversies van documenten worden Git branches gebruikt.

VOORBEELD 2

In het onderstaande voorbeeld zien wij een standaard van 1.0.0 naar 1.1.0 ontwikkelen.

Figuur 7 Gitflow

De branch main is de huidig gepubliceerde versie en de branch develop is de werkversie. Dit wordt als documentstatus aangegeven. In de main branch staat dus een *vastgestelde versie*. Het uitwerken van een RFC gebeurt in een afsplitsing van de develop branch waarna het terug de develop branch invloeit. In het voorbeeld schema leidde RFC1 tot de eerste release candidate (rc) van versie 1.1.0 van de standaard. Wanneer de werkversie gereed en akkoord is als release stromen de wijzigingen naar de branch main. Na overgang van de develop branch naar de gepubliceerde main branch moet de status van het document worden aangepast in de main branch.

Het kan voorkomen dat gewenst wordt vlug een kleine (niet inhoudelijke) aanpassing aan de gepubliceerde versie te maken. Om bijvoorbeeld een spelfout vlug te corrigeren kan deze aanpassing op main i.p.v. develop worden uitgevoerd. In het voorbeeld leidde een hotfix tot een release van versie 1.0.1 waarna de aanpassing naar de werkversie geduwd wordt.

§ 10. Conformiteit

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

§ 11. Lijst met figuren

[Figuur 1 Opbouw documentatie Digikoppeling](#)

[Figuur 2 BOMOS activiteitendiagram](#)

[Figuur 3 MIDO governance](#)

[Figuur 4 Belang bij Digikoppeling](#)

[Figuur 5 Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Unported licentie](#)

[Figuur 6 Behandeling van een wijzigingsvoorstel in het beheerproces](#)

[Figuur 7 Gitflow](#)

§ A. Referenties

§ A.1 Normatieve referenties

[DK-Architectuur]

[*Digikoppeling Architectuur*](#). Logius. URL:
<https://gitdocumentatie.logius.nl/publicatie/dk/architectuur/>

[EBXML-MSG]

[*OASIS ebXML Message Service Specification*](#). Ian Jones; Brian Gibb; David Fischer. 1 April 2002. URL: https://www.oasis-open.org/committees/download.php/272/ebMS_v2_0.pdf

[rfc1945]

[*Hypertext Transfer Protocol -- HTTP/1.0*](#). T. Berners-Lee; R. Fielding; H. Frystyk. IETF. May 1996. Informational. URL: <https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc1945>

[RFC7763]

[*The text/markdown Media Type*](#). S. Leonard. IETF. March 2016. Informational. URL:
<https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc7763>

§ A.2 Informatieve referenties

[DK]

[*Logius | Digikoppeling*](#). Logius. URL:
<https://www.logius.nl/domeinen/gegevensuitwisseling/digikoppeling>

[DK-Beheermodel]

[*Digikoppeling Beheermodel*](#). Logius. URL:
<https://gitdocumentatie.logius.nl/publicatie/dk/beheer/>